

[Socialministeren.]

pensation for de merudgifter, som forhøjelsen af den almindelige omsætningsafgift medfører for et barns forsørgelse. Statens udgifter ved dette forslag kan på årsbasis anslås til 44 mill. kr. i PL-niveau april 1977.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslagene, skal jeg anmode om tingets hurtige og velvillige behandling af forslagene.

Den første sag på dagsordenen var:
Spørgsmål om fremme af forespørgsel til justitsministeren af Bernhard Baunsgaard m. fl.
(Forespørgsel nr. VIII. Anmeldt 30/8 77).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:
Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til energibesparende foranstaltninger vedrørende bygninger m. v.
(Lovforslag nr. L 213. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de resterende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om gennemførelse af energibesparende foranstaltninger i statens bygninger.

(Lovforslag nr. L 214. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter. (Midlertidig udvidet adgang til realkreditbelåning).

(Lovforslag nr. L 217. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om opførelse af 10.000 almennyttige boliger og boliger til unge (kollegier), 5.000 beskyttede boliger og 2.000 plejehjemspladser [af Kaj Hansen m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 58. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om bedre lånevilkår for erhvervsbygninger [af Christophersen m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 56. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslagene til folketingsbeslutning, ændringsforslaget, lovforslagenes paragraffer, henholdsvis tekst, og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Formanden:

Taletiden er for ordførere indtil 10 minutter, for andre medlemmer indtil 5 minutter.

Winnie Russell (S):

Om ministerens 3 lovforslag kan jeg blot henvise til bemærkningerne i betænkningen og håbe på, at ændringen af tilskudsprocenten fra 25 til 30 vil bevirke, at lejerboligerne vil udnytte denne ordning bedre, end det hidtil har vist sig.

Vi afviser venstres beslutningsforslag, idet vi ikke finder, der er grund til at ændre realkrediten på andre måder end den, ministeren har foreslået.

Vi afviser også fremskridtspartiets ændringsforslag.

Vedrørende kommunisternes forslag til folketingsbeslutning kan jeg sige, at socialdemokratiets holdning til det almennyttige byggeri er velkendt. Vi er også tilhængere af offentlig støtte til byggeri for både unge og ældre med lave indkomster.

Når vi imidlertid alligevel må afvise dette kommunistiske forslag, skyldes det især, at forslaget er et brud på boligforliget. Vi har under den nuværende lovgivning i fællesskab med de øvrige boligforligspartier lagt en økonomisk

[Winnie Russell.]

ramme for den boligstøtte, der skal ydes indtil 1979.

Forslaget fremsættes som et beskæftigelsesforslag, og det er da også klart, at øget nybyggeri giver øget beskæftigelse. Set ud fra et økonomisk synspunkt synes det imidlertid at være en dyr måde at øge beskæftigelsen på, når man tager den betydelige driftsstøtte, som forslagets gennemførelse vil indebære, i betragtning. På denne baggrund anbefaler socialdemokratiet afvisning af forslaget.

Kirsten Jacobsen (FP):

De forslag, vi skal tage stilling til nu ved anden behandling, er nogle, som folketetinget kender vældig godt. Derfor skal jeg undlade at komme med en masse principielle bemærkninger om, hvad vores stilling er til disse tilskudsforslag; dem har vi behandlet så mange gange. Jeg vil dog gerne om forslaget om statstilskud til energibesparende foranstaltninger sige et par ord.

Jeg synes nok, det er betænkeligt – hvis man fra socialdemokratiets side virkelig har den hensigt, at der skal sættes beskæftigelsesarbejder i gang – at man ikke har haft fantasi til at sætte dem ind på et område, hvor effekten af de penge, man bruger, ville være større, end den har været ved disse forslag.

Jeg tror, at de fleste mennesker ude omkring i landet er klar over, at nok har det holdt nogle virksomheder i beskæftigelse, men de arbejdsløse bygningshåndværkere er ikke blevet ansat i firmaerne på grund af, at vi har givet disse statstilskud. Det har været de eksisterende medarbejdere og mesteren og lærlingene, som ved hjælp af overarbejde og arbejde om lørdagen og om søndagen har kunnet opretholde den arbejdsstyrke, som man havde i firmaet.

Derfor synes jeg, at hvis man endelig fra et flertals side herinde havde besluttet, at der skulle ydes 500 mill. kr. i denne periode, så kunne man have fundet steder i boligsektoren, hvor pengene ville have givet en langt større grad af beskæftigelse, end de gør ved, at den ene nabo skal give tilskud til, at den anden kan få nye vinduer.

Jeg må i hvert fald sige, at det for mig er meget betænkeligt, både principielt, og fordi vi efterhånden er kommet ind i en diskussion om, hvorvidt det er rigtigt at overisolere vores huse, at gå op til 1974. Det er baggrunden for, at

fremskridtspartiet har stillet et ændringsforslag, hvorefter vi skal bibeholde grænsen 1965.

Hvis ændringsforslaget nu mod forventning – det indeholder jo også et forslag om, at beløbsrammen ikke bliver forhøjet – skulle blive stemt ned her ved anden behandling, så vil jeg ved tredje behandling fremsætte et ændringsforslag, som kun går ud på, at året 1965 skal bibeholdes. Jeg kan ikke se nogen som helst fornuftig begrundelse for, at man vil lave energibesparende foranstaltninger i næsten nybyggede huse. Det må dog logisk være sådan, at det er de gamle og de uisolerede huse, der får tilskuddene, og ikke huse, der er bygget indtil bare for en 3–4 år siden.

Med hensyn til lovforslag nr. L 214 om statens egne bygninger er vores indsigelse, at de energibesparende foranstaltninger, der skal foretages i statens egne bygninger, må foretages inden for de bevillinger, den har. Man må vel gå ud fra, at staten selv kender så meget til energisparerunder, at den er klar over, at en investering for at lave isolering kommer hjem igen ved mindre brændstofforbrug.

De to forslag om realkreditinstitutter har fremskridtspartiet indstillet til vedtagelse, ikke fordi vi synes, at de er særlig geniale, men fordi de dog betyder en lille liberalisering, og alle liberaliseringer på dette område vil vi støtte.

Så vil jeg godt i forbindelse med disse forslag spørge boligministeren, om ikke han synes, at vores økonomiske situation nu er så speget og så usikker, at vi må igangsætte den frivillige forhåndslåneordning her og nu. Det kan ikke være rigtigt, at folketetinget pålægger restriktioner og så samtidig siger, at man skal øge beskæftigelsen i byggesektoren, for man kan ikke forvente, at folk vil igangsætte byggeri, hvis de ikke har den mindste grad af sikkerhed for, under hvilke økonomiske forhold de bygger.

Til de indvendinger om det store udbud af obligationer, man normalt kommer med, kan jeg kun sige, at hvis man vil tage højde for det, så er det det bedste tidspunkt at gøre det på nu, hvor vi har så lille et byggeri i gang, at vi har plads til et ekstra obligationsudbud.

Jeg håber meget, at ministeren vil komme med et positivt svar på dette.

Vi har i skatte- og afgiftsudvalget haft depurationer af folk, der har bygget parcelhuse. Inden for de sidste 3–4 måneder er deres økonomiske vilkår forringet med op til 30.000 kr. for en ganske almindelig mand. Når man så ved, at de skal forrentes med 17 pct., så kan man

[Kirsten Jacobsen.]

meget let regne ud, hvad det er for en forøget husleje, han får på grund af nogle forhold, som han ikke har haft mulighed for at tage højde for.

Hvis vi får ret mange af de eksempler på sorte huse, som vi har set før, så er man i hvert fald sikker på, at beskæftigelsen i byggesektoren går helt i stå, for så er der i hvert fald ingen, der tør igangsætte byggeri. Derfor synes jeg, at det må være en forpligtelse for folketinget, at man giver de mennesker, der skal bygge, en økonomisk sikkerhed, således at de, den dag de igangsætter byggeriet, ved, hvilken husleje de står med, den dag de er færdige, og hvilke finansieringsmuligheder de har.

Det skal ikke gøres ved hjælp af et lovfor-slag, for ministeren har en bemyndigelse allerede, så det, jeg beder ministeren om, er kun at gøre brug af den. Jeg er sikker på, at han vil kunne få et bredt folketingsflertal til at igangsætte det. Det ville være en rimeligheds-handling over for alle, der skal bygge i Danmark. Det tror jeg at ministeren er klar over.

Med hensyn til det kommunistiske forslag om at sikre 10.000 almennyttige boliger, så har vi diskuteret det så mange gange, og jeg synes nok, at vores økonomiske situation i øjeblikket er af en sådan art, at det ikke kræver mange kommentarer at meddele, at det kan vi i hvert fald ikke støtte.

Brøndlund Nielsen (V):

Da jeg går ud fra, at disse forslag henvises til fornyet udvalgsbehandling, skal jeg ikke gøre mange bemærkninger her ved denne anden behandling.

Hvad forslagene angår – bortset fra beslutningsforslag nr. B 58 – kan der være en række ting, der under en fornyet udvalgsbehandling må justeres og præciseres, jeg tænker her specielt på spørgsmålet om rådgivning af energikonsulenter. Der kan være noget rigtigt i, når det offentlige udbetaler en del penge, at det så også lader dem ledsage af råd og et vist indseende med, hvordan de bruges. Men jeg går ud fra, at det ikke er noget, der vil blive organiseret på en måde, som vil virke urimeligt i forhold til den indsigt, kommunernes tekniske forvaltning allerede har, og at det heller ikke vil blive i småtingsafdelingen, man vil gå ind med dette, og at man heller ikke vil lade det udvikle sig til et anmassende obligatorisk hussyn over for borgerne. Endvidere går jeg også ud fra, at

det er sådan, at disse energikonsulenter ikke betyder egentlige nyansættelser i offentlige stillinger, men at det er opgaver, der kan løses på konsulentbasis.

Der kan altså her være en række justeringer, men jeg skal ikke gå nærmere ind på disse enkeltheder, som jeg altså går ud fra at vi igen kommer ind på i udvalget.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 58 af hr. Kaj Hansen m. fl. om opførelse af flere såkaldt almennyttige boliger, skal jeg sige, at vi er imod dette forslag.

Keld Andersen (KF):

Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger om de forslag, vi har til behandling her i dag, men kun på det konservative folkepartis vegne til-sige dem en positiv og hurtig udvalgsbehandling under det udvalgsarbejde, som nu bliver resultatet af situationen, som den ser ud i dag.

Dog vil jeg godt gøre den bemærkning til forslag nr. L 213 om energikonsulenterne, at jeg ser med tilfredshed på, at ministeren nu oplyser, at det ikke drejer sig om flere offentligt ansatte, men at man vil trække på den ekspertbistand, der er til rådighed i private virksomheder.

Om det forslag, der er stillet af Danmarks kommunistiske parti, skal jeg heller ikke sige ret meget, men blot sige, at vi i det konservative folkeparti vil stemme imod dette forslag, som vi anser for at være urealistisk i den øjeblikkelige økonomiske situation.

For så vidt angår fremskridtspartiets ændringsforslag skal jeg oplyse, at vi vil undlade at stemme om det.

Bjørn Poulsen (SF):

Det er ikke ligefrem nogle nye forslag, vi behandler her i dag, det har vi gjort et par gange før med noget af samme slags. Man kan vel sige det positive om regeringens forslag om støtte til energimæssige foranstaltninger, at nu er det trods alt en 3-årig periode, det drejer sig om, og så er der ikke rigtig nogen undskyldninger tilbage for erhvervslivet med hensyn til ikke at kunne levere de nødvendige materialer længere. Det er desværre noget, vi har været ude for de sidste par gange, hvor en sådan lov har været vedtaget.

Med hensyn til fremskridtspartiets ændringsforslag til det af ministeren fremsatte lovforslag vil vi stemme imod det, idet vi desværre må

[Bjørn Poulsen.]

indrømme, at der er adskillige af de nye huse, der også virkelig trænger til en omgang ny isolering.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 58 fra kommunisterne, kan vi støtte forslaget, fordi det er også en af de måder, hvorpå vi kan få bygget det nødvendige antal boliger. Vi støtter forslaget, men vil dog tage et lille forbehold over for nogle af bemærkningerne, idet især afsnittet om beskæftigelsen, tror jeg nok er sat lige lovlig højt. Vi vil støtte forslaget alligevel, fordi det har nogle af de rigtige tanker i sig, og det er ikke særlig tit, man i dette folketing har nogle tanker, som virkelig vil gøre noget ved netop boligproblemet.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 56, vil vi absolut stemme imod det. Det er den slags forslag, som overhovedet ikke har nogen som helst relevans i dag.

Kaj Hansen (DKP):

Her i formiddagstimerne, hvor man pudser det nye midnatsforlig af, skal vi så også drøfte nogle boligpolitiske spørgsmål, og det er da klart, at de også må ses i sammenhæng med det forlig, som er indgået. Det skal jeg sige noget om om lidt. Jeg skal først sige noget om de forslag, der ligger.

Forslaget om statstilskud til energibesparende foranstaltninger vedrørende bygninger m. v. repræsenterer i forhold til tidligere både fremskridt og tilbageskridt. Fremskridtet ligger i, at man nu prioriterer etagebyggeriet højere, sætter tilskudsprocenten op til 30, og at man tilsvarende sætter den ned til 20 for parcelhuse. Jeg synes, vi skulle være gået et skridt videre, idet vi kan konstatere, at den helt væsentlige del af de tidligere tilskudsbeløb er gået til en-familieshuse. Derfor burde man i denne omgang udelukkende have forbeholdt det for etageejendomme.

Det, der repræsenterer tilbageskridtene, er, at man nu indbefatter ejendomme op til 1974. Det er efter min mening helt hul i hovedet. Der foreligger ingen dokumentation, hverken på den ene eller den anden facon, af, at det vil være en klog foranstaltning.

Nu har fremskridtspartiet stillet et ændringsforslag. Det kan vi ikke støtte, fordi man, samtidig med at man vil fastholde det gamle årstal, vil sætte tilskudsbeløbet ned. Det kan vi selvfølgelig ikke være med til. Men jeg skal gerne stillet et ændringsforslag – også gerne sammen

med andre – der udelukkende går på årstallet, således at man prioriterer de ældre huse og ejendomme fremfor at tage nogle, som kun har stået et par år.

Med hensyn til forslaget om energibesparelse i statens bygninger er det jo også en fortsættelse af tidligere lovgivning, og det kan vi gå ind for.

Forslaget om ændring af lov om realkreditinstitutter kan jeg altså ikke se meget ved. Somme tider må man stille sig selv det spørgsmål: gavner det her noget? Når man så når dertil, at man faktisk ikke kan finde ud af, om det gavner, så siger man bagefter: kan det skade noget? Det er faktisk det, som ligger i dette forslag. Jeg kan ikke se, at det kan skade, men jeg kan heller ikke se, at det kan gavne, så vi forholder os meget køligt over for det. Men det kunne jo også være, at det er en af de ting, som skal fjernes, når man nu får pudset forliget helt af; det forsvinder måske fra bordet.

Så kommer vi til det mest vægtige forslag, vi behandler her i formiddag, og det er kommunisternes forslag til folketingsbeslutning om opførelse af 10.000 almennyttige boliger, beskyttede boliger og plejehjemspladser.

Nogle siger, at vi har regnet lidt i overkannten, og jeg tør da ikke sige, om vi har ramt tallet helt nøjagtigt, men der er en række følgevirkninger af vores forslag, for hvis man bygger 2.000 plejehjemspladser, så er det da klart, at der også skal personale til. Det betyder en forøgelse af personalet i den offentlige sektor netop inden for plejehjemmene. Der er også en række andre følgevirkninger, som det kan være vanskeligt at gøre nøjagtigt op.

Det, der er helt afgørende netop nu, er jo, at vi nu kan se hovedlinjerne i det forlig, der er indgået, og det vil ikke skaffe flere arbejdspladser. Det er jo sagen. Set i denne sammenhæng er dette forslag det eneste, som på en i og for sig meget kontant måde kan skaffe en hel masse arbejdspladser, samtidig med at vi får bygget nogle boliger, vi mangler, samtidig med at vi får udbygget også på det sociale område.

Fru Winnie Russell siger, at man jo kender socialdemokratiets stilling til almennyttigt boligbyggeri. Ja, den har jo været noget vaklende efterhånden i de senere år, den kender vi godt. Når så fru Winnie Russell påstår, at det at gennemføre noget som det, der er foreslået af kommunisterne, strider mod boligforliget, så vil jeg gerne spørge fru Winnie Russell: da social-

[Kaj Hansen.]

demokratiet ved sidste valg lovede at gå ind for at bygge 10.000 boliger, stred det da ikke også mod boligforliget? Hvis man dengang havde den opfattelse, at det stred imod boligforliget, hvorfor gjorde man så ikke vælgerne opmærksom på, at det var noget, man ikke agtede at gennemføre, så lang tid boligforliget eksisterede?

Så man skal altså passe lidt på med, hvad man siger ude i befolkningen om, hvad det er, man gerne vil, hvis man, når man stilles over for de helt konkrete kendsgerninger i forslagsform, har en ganske anden stilling til problemerne.

Jeg må meget stærkt opfordre til, også på baggrund af, at vi nu står over for en beskæftigelsessituationen, hvor det er stensikkert at arbejdsløsheden vil stige, ikke mindst i vintermånederne og ikke mindst inden for byggefagene, at man i hvert fald i udvalget tager forslaget om at bygge nogle flere boliger til en billig finansiering alvorligt og tager det op på en sådan måde, at hvis det ikke kan indgå i det forlig, så er det i hvert fald ting, der bliver taget fat på, således at man får øget beskæftigelsen.

Ellers kommer vi i den situation – det kommer vi måske nok alligevel – at vi, når vi mødes her til oktober igen, kan se, hvor meget arbejdsløsheden er steget, og kan få nogle prognoser over, hvor meget den vil stige i den kommende tid. Det bliver enderesultatet af det forlig, der blev indgået ved midnatstid.

Langsted (CD):

Da vor boligordfører ikke har kunnet nå frem, skal jeg kort redegøre for vor stilling her ved denne anden behandling, hvor jeg må forudse, der kommer fornyet udvalgsbehandling. Vi overvejer fortsat vor detaljerede stilling til lovforslagene, men jeg kan udtale, at vi fortrinsvis er positive over for de tre lovforslag.

Med hensyn til beslutningsforslag nr. B 58 kan vi ikke stemme for det. Derimod vil vi kunne tilslutte os beslutningsforslag nr. B 56.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg skal gøre meget få bemærkninger ved denne anden behandling, for lovforslagene nr. L 213, L 214 og L 217 samt beslutningsforslag nr. B 56 skal jo til fornyet behandling i udvalget, ikke kun som en formalitet, men også til

gennemdrøftelse, og der bliver derfor lejlighed til at vende tilbage til disse forslag.

Jeg kan meddele hr. Kaj Hansen, at vi ikke kan støtte det af kommunisterne fremsatte beslutningsforslag.

Jens Møller (KrF):

Med hensyn til de af ministeren fremsatte lovforslag, nr. L 213, L 214 og L 217, skal jeg henvisse til vores bidrag til betænkningen.

Med hensyn til det af kommunisterne fremsatte beslutningsforslag, nr. B 58, må vi sige, at vi er imod dette og vil modarbejde det.

Hvad angår det sidste beslutningsforslag, nr. B 56, er vi selv medforslagsstillere, så det vil vi naturligvis anbefale til vedtagelse.

Alfred Hansen (DR):

Det tyder på, at regeringen og socialdemokratiet, og nu åbenbart også tre forligspartier, har svært ved at skelne mellem, hvad der er naturlige fællesopgaver for staten, for samfundet, og hvad der i ro og mag trygt kan overlades til den enkelte selv at klare. Der er tegn på, at man har svært ved at fordele opgaverne og byrderne.

Vi mener i retsforbundet ikke, at det er en statsopgave at finansiere folks isoleringsudgifter; det skulle gerne i sig selv være lønsomt at isolere. Man må kunne gøre befolkningen opmærksom på, hvor givtigt det er at sørge for ved nybyggeri at få en tilstrækkelig god isolering. Det tror jeg også at man har været klar over de seneste år, og derfor forbavser det os, når man nu fra regeringens side vil give statstilskud til isoleringsarbejder, at man går helt op til 1974, altså til relativt nye huse. Det modsætter vi os. Vi kan altså ikke stemme for lovforslag nr. L 213. Vi vil overlade til befolkningen selv at finde ud af, om den ønsker at isolere, det kan ikke være en statsopgave.

Jeg synes, det er værd at minde om, at hver gang staten skal udbetale 1 kr., så skal staten opkræve ca. 1 kr. 50 øre. De skal altså opkræves hos de samme mennesker, eller måske er det hos lejerne, man skal opkræve dem, og pengene skal man så bruge til at give husejerne tilskud til isoleringsarbejder til forbedring af deres bolig.

Det er tilsyneladende sådan, at flertallet i dette ting ønsker at belønne gældsætning, og at man ønsker at straffe opsparing. I den forbindelse er det pudsigt, at man ikke har skævet til,

[Alfred Hansen.]

om det nu også var rimeligt at give husejere rentefradrag i deres huse, om ikke det har en prisforhøjende virkning, om ikke det har virkning på renten i opadgående retning, at folk er villige til at give en højere rente for de penge, de skal låne, når de ved, at skatten betaler 60–65 pct. deraf. Vi mener ikke i retsforbundet, at det kan være socialt forsvarligt at give tilskud til folks boliger, hvad enten det sker direkte i form af kroner og øre, eller det sker indirekte i form af fradragsret.

Man burde overveje, hvor stor en virkning en rentesænkning på 1, 2 eller 3 pct. ville have for beskæftigelsen. Man har så godt som ikke i denne augustsamling – som nu også er en septembersamling – beskæftiget sig med renteproblematikken i relation til arbejdsløsheden.

Vi vil fra retsforbundets side opfordre de fire forligspartier til fremover at satse stærkt på at fjerne årsagerne til den høje rente. Renten er i dag en så stor byrde for erhvervslivet og for den private, at det i høj grad rammer beskæftigelsen, og det rammer købeevnen. Det er jo ikke en udgift, man pådrager sig blot for et år eller to, men det er en udgift, man pådrager sig for resten af livet, hele dette århundrede ud og et godt stykke ind i næste århundrede.

Må jeg sige om lovforslag nr. L 214, at vi godt kan stemme for det, hvad vi også gjorde i sidste samling, da der var tilsvarende forslag fremme til behandling her i tinget. Der kan nok sættes spørgsmålstegn ved, hvor lønsomt det er i alle tilfælde at foretage disse foranstaltninger i statens bygninger. Vi mener principielt, at når staten har bygninger, så må det også være statens opgave at sørge for, at disse bygninger for det første holdes forsvarligt ved lige, og at disse bygninger for det andet drives på en sådan måde, at de løbende udgifter formindskes mest muligt. Det vil man nok i nogen grad kunne opnå ved de energibesparende foranstaltninger, der er foreslået her. Vi kan altså stemme for lovforslag nr. L 214.

Med hensyn til lovforslag nr. L 217 vil vi gerne stemme for det, hvad også fremgår af vores betænkningens bidrag. Jeg mener, det er en helt naturlig konsekvens af udviklingen, at man vedtager dette lovforslag.

Med hensyn til beslutningsforslag nr. B 56 kan vi også gå ind for det, og det fremgår også af betænkningen. Det høje ting har nu tingene i orden, brikkerne er faldet på plads, mosaikken er gået op, og derfor skal jeg ikke

trætte tinget med at gentage det, som står i betænkningen. Vi kan tilslutte os det uændret.

Derimod skal der til beslutningsforslag nr. B 58 nok lige knyttes et par kommentarer. Det ligger sådan, at vi i retsforbundet har meget stor sympati for beskyttede boliger og for plejehjemspladser, men vi mener, at det tal, der her anslås, ikke nødvendigvis er det antal, der virkelig er behov for. I den kommende folketingsamling vil vi gerne samarbejde om en udvikling i retning af flere beskyttede boliger, også plejehjemspladser, hvorimod det nok er mere tvivlsomt, om de almennyttige boliger vil få retsforbundets tilslutning.

Med hensyn til det ændringsforslag, som er stillet af fremskridtspartiet, kan vi med de bemærkninger, som jeg fremførte i begyndelsen, da jeg kommenterede lovforslag nr. L 213, stemme for det. Vi ønsker ikke, at der skal isoleres i den nye boligmasse. Det har der været god grund til at gøre op igennem 1970'erne. Vi mener, det er helt unødvendigt spild af statens ressourcer, at den kronisk slunkne statskasse skal holde for igen – pengene hentes jo fortrinsvis hos den arbejdende befolkning. Man vil straffe dem, der sparer op, dem, der arbejder, lægge skat på arbejdsindtægter, skat på forbrugsgoder, og så lader man spekulationsgevinster, arbejdsfrie gevinster fortsat være fredet i klasse A. Dette, er helt uanstændigt.

Wilhelm (VS):

VS kan støtte forslag nr. L 214 om isolering af statens bygninger, som vi tidligere har gjort det, og vi kan også støtte forlængelsen af de særlige realkreditvilkår i forslag nr. L 217, som vi tidligere har gjort det.

Vi vil støtte DKPs beslutningsforslag med de forbehold, vi har anført i betænkningen vedrørende virkningerne af dette forslag. Jeg vil godt sige til de borgerlige ordførere, der har indvendt, at den økonomiske situation gør, at man netop nu ikke kan realisere den slags ting, at det er dog det mest forrykte sludder, man har hørt om den økonomiske situation. Hvis det nogen sinde er gørligt og attraktivt og i enhver henseende fordelagtigt at realisere den slags ting, så er det i den økonomiske situation, hvor de konservatives og de andre borgerliges venner har smidt 200.000 ud i arbejdsløshed, fordi man ikke tjener nok på dem, og hvor man derfor alt andet lige stort set får disse boliger så at sige samfundsøkonomisk gratis.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 56 fra

[Wihjelm.]

en række borgerlige partier om mere fordelagtige finansieringsforhold for erhvervsbygninger, vil vi stemme imod det.

Tilbage er der nr. L 213 om isoleringstilskuddene til erhvervsbygninger og beboelsesbygninger. VS plejer ikke at kunne stemme for disse tilskudsordninger til beboelsejendommene, således som de hidtil har set ud, og slet ikke til erhvervsejendomme, hvor det er et klart kapitaltilskud, og hvor det uundgåeligt kapitaliseres. Det tilskud til erhvervsejendommene vil vi stadig væk være imod.

Tilskuddene til beboelsejendommene har vi haft forskellige indvendinger imod, siden forslaget første gang dukkede op i april 1975, og jeg mener, at udviklingen har givet os ret i de indvendinger.

Det var for det første, at sådan som de tilskud var udformet, ville de altovervejende gå til parcelhusene. Det har vist sig at være korrekt, 80 pct. cirka er gået til parcelhusene.

For det andet, at det var dårligt, at det gik den vej, ikke bare fordi kapitaliseringen her sikrest går lige ned i private lommer, men også fordi det er i den sektor, motiveringen til selv at lave isoleringsforanstaltninger er størst i forvejen, fordi det er de samme mennesker, der betaler varmeregningen. Det er det som bekendt ikke i lejeboligerne. Dét er det andre, som skal tage stilling til, om de vil isolere ejendommene, end dem, der har den eventuelle fordel over varmeregningerne.

Beskæftigelseseffekten er mindre, når pengene går i parcelhussektoren, for det er små projekter, som stort set udføres af den enkelte lille håndværksmester og hans medhjælpende svend og hans lærling på overarbejde. Der er ingen, der tør antage en ekstra på disse kortvarige isoleringsprojekter af så lille art. Der er ingen, der tør det i en krisesituation. Også det argument har vist sig at være rigtigt. I forhold til de store penge, der er pumpet i det her, er det er jo en relativt meget, meget beskedent beskæftigelseseffekt, der har været.

Endelig for det tredje, at projekterne i denne form er uhensigtsmæssige, er langt fra det optimale, hvad angår energibesparelseeffekten, og i mange henseender endda lægger sig i vejen for langsigtede og fornuftige investeringer i den sektor med et virkelig optimalt energiforbrug for øje.

Alle de indvendinger mener jeg det har vist sig at vi har fået ret i. Det er sådan set erkendt

af boligministeriet, der for nylig i et svar har sagt, at man overvejer påbud, at man overvejer at give faste kriterier, man overvejer en mere målrettet indsats end den meget tilfældige, der har været hidtil. Fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd begynder man at sige det samme, og LOs og SDs beskæftigelsesplan i februar talte også om, at det var nødvendigt at lave det mere målrettede og mere påbudsagtigt, for den måde, det var foregået på hidtil, var stort set spild.

Vi må sige, at det er sørgeligt, at der nu er gået 2½ år og er investeret 4-5 mia kr. i disse projekter på en måde, som er så lidt effektiv, og som i vidt omfang endda lægger sig i vejen for fornuftig fortsat investering på dette område, fordi det netop ikke har været målrettet. Det har vi altså ikke haft medansvar for. Vi har ikke stemt for en eneste af de ordninger, der har været hidtil. Vi har sagt, at vi mente, tilskuddene skulle gå til lejeboliger, fordi man dér ikke har motiveringen hos ejeren og der derfor kan være grund til at incitere med en tilskudsordning.

Vi har sagt, at vi ikke tror en døjt på den bureaukratiske kontrol, som er henlagt til kommunerne, og som rent faktisk ikke har fungeret, men at der var langt større kontrol, hvis man sagde: tilskud gives ikke, medmindre lejernes flertal er gået ind for projektet. Dét har man den solide garanti fra basis. Det er dem, der betaler varmeregningen. De skal nok forstå at vurdere, om projekterne er hensigtsmæssige eller ej. Det ville også have givet en større beskæftigelseseffekt, fordi det var større projekter, der så ville være på tale. Endelig har vi sagt: dette burde suppleres med målrettede påbud til ejerboligsektoren, hvilket altså nu omsider er med i boligministeriets overvejelser på dette område. Foreløbig er der altså spildt 4-5 mia kr. på disse stort set uhensigtsmæssige projekter, der i vidt omfang lægger sig i vejen for fornuftig anvendelse af de næste milliarder.

Det er værd at notere, at det forslag, der nu er kommet, er anderledes på en hel del områder. Det er mere målrettet. Det er mere langsigtet. Det har taget højde for den skæve fordeling hidtil, ved at man nu ændrer tilskudssatsen, så den bliver større for lejeboliger og mindre for ejerboliger. Det er forbedringer, vi gerne vil kvittere for, om end vi samtidig skal sige, det ikke giver nogen garanti for, at der ikke stadig væk går 80 pct. af støttebeløbene til ejerboliger. Det synes vi stadig væk er dårligt. Men der er altså forbedringer i det her. Vi havde

[Wilhelm.]

hellere set, at man gjorde, som vi havde foreslået med den nødvendige forbrugsomlægning og med den målrettede indsats, men det, der her er undervejs, er trods alt indrømmelser til de indvendinger, vi hidtil har haft på området.

Jeg bliver nødt til at sige til sidst om lovforslag nr. L 213, da det ikke fremgår af betænkningen, hvordan mandaterne fordeler sig, at regeringen skal vide, at så længe de to ting er koblet sammen, støtten til erhvervsbygningerne og støtten til beboelsesbygningerne, kan vi ikke stemme for det samlede forslag. Det er noget roderi at sætte det ind i ét forslag, og hvis man får brug for VS' hjælp til at vedtage disse trods alt noget forbedrede ordninger for tilskuddene til beboelsesbygninger, så må man dele forslagene op. Det ved man nu, inden tingene går tilbage til udvalgsbehandling, og derfor må det være regeringens eget ansvar, om man render sig en staver i livet på disse områder.

Vi mener, at det, der ligger for beboelsesområderne, er en forbedring i forhold til hidtil, og vi mener især, det er en forbedring i forhold til det rent asociale VKQ-forslag, der hedder nr. B 57, og som jeg vil sige et par ord om til sidst. Det er egentlig besynderligt, at her har vi et forslag, som handler om det samme, men på en udpræget asocial måde, nemlig ved skattefradragssfiduser, og dette forslag er der skrevet betænkning om, men det var det eneste af de forslag, der var skrevet betænkning om, som ikke blev sat på dagsordenen i går. Det er i sig selv lidt mystisk. Det bliver yderligere mystisk, når man kigger i den betænkning, for der står om dette dybt asociale fradragssfidusforslag, at socialdemokratiets medlemmer af udvalget vil redegøre for deres stilling i salen. Men da det ikke kom i salen i går i modsætning til alle andre forslag, så har vi altså ikke hørt nogen redegørelse, og derfor bliver jeg nødt til at spørge den socialdemokratiske boligordfører her i dag, hvordan man egentlig forholder sig til dens slags asociale fradragssfiduser i stedet for det, man her selv har lagt frem med tilskudsordningerne.

Det ligger jo sådan, at hvis man gennemførte noget, der ligner VKQ-forslaget på dette område, så bliver det meget let beløb i størrelsesordenen 1-2 mia kr., det drejer sig om. Hvor andre bliver udsat for en lønudhuling, vil man altså nu give de rigeste fradragssfiduser, hvis man indførte sådan noget, som socialdemokratiet altså ikke har kunnet tage stilling til i be-

tænkningen. Mens man har givet disse mennesker 100 mia kr. i værdistigning ved den 16. alm. vurdering, så går forslaget altså nu ud på at give dem yderligere fiduser. Mens man ved momsforhøjelsen som oplyst af skatteministeren giver dem yderligere 10 mia kr. i momsafsmittningseffekt på de faste værdier, så vil man her, hvis man vedtog noget i den retning, give dem yderligere fiduser. Og mens de også har fået en fordel af devalueringen, som alle andre har fået en »bagdel« af, så ville man med sådan et forslag her give dem yderligere fiduser.

Det er jo ikke selvejerne i al almindelighed, det drejer sig om, for de små selvejere, pensionisterne og de folk, der aldrig har haft råd til at genbelåne, er jo bare ramt af, at de nu skal brandskattes af nogle høje fiktive lejeværdier, men de, der sidder lidt bedre i det, altså den bedst stillede fjerdedel af befolkningen, skulle have forøgede fradragssfiduser.

På den baggrund og på baggrund af, at socialdemokratiet ikke engang har kunnet skrive, hvad de mente om det forslag, finder jeg, der er grund til at spørge den socialdemokratiske ordfører, hvad meningen i grunden er. Er det virkelig rigtigt, at socialdemokratiet ikke kan finde sine ben over for et fradragssfidusforslag, der kun kan være til fordel for ejerne af de dyreste parcelhuse, eller hvorfor kom dette forslag ikke til behandling i går på linje med alle mulige andre?

Der er den trøst i miseren, at i hvert fald det radikale parti klart og tydeligt har gjort rede for sin stilling og klart og tydeligt har sagt, at det under ingen omstændigheder kan stemme for sådan et asocialt forslag som det, der lå dér.

Boligministeren (Ove Hove):

Jeg bliver nødt til generelt og som svar til flere ordførere lige at gøre nogle få bemærkninger om energispareforanstaltningerne i al almindelighed. Det, der nu er taget hul på med de tilskudslovsforslag, der er fremsat her, er jo samtidig regeringens energispareplan, der skal løbe frem til 1985, og under den synsvinkel skal foranstaltningerne også ses. Det, vi lægger vægt på i boligministeriet, er samtidig med disse love at få en stærkere styring af anvendelsen af midlerne til energispareformål, til energispareformål på de rigtige steder og i det rigtige omfang i de enkelte bygninger. Det er derfor, vi lægger megen vægt på og har understreget det

[Boligministeren.]

i vores lovforslag, at energisparekonsulenterne kommer ind i billedet, i det omfang det er nødvendigt – og det vil det være i meget stort omfang ved vurderingen af de opgaver, der skal gives tilskud til.

Der er her fra enkelte ordføreres side rejst det spørgsmål, om disse energisparekonsulenter nu er et nyt administrativt led. Jeg vil gerne lige have fastslået, at der her ikke er tale om konsulenter, der skal ansættes, pensioneres og alt det dér, som man snakker om. Det er konsulenter, som i forvejen virker ude i det praktiske liv som teknikere på den ene eller den anden måde, som har fået en supplerende uddannelse specielt på disse områder, og som kun betales, i det omfang de benyttes af den enkelte, der ønsker et arbejde udført. Det skulle give og det har givet en overordentlig enkel administration og samtidig en administrativ aflastning ude i kommunerne, hvor man behandler de enkelte ansøgninger. Vi har strammet denne ordning derhen i forslaget, at vi ønsker, at konsulenterne skal medvirke i væsentlig højere grad, end de hidtil har gjort. Samtidig skal deres uddannelse suppleres. Men stadig væk vil der være tale om en let administrerbar form og en billig form for konsulenthjælp til dem, der skal have udført et arbejde, og det vil give samfundet en større sikkerhed for, at pengene bliver målrettet til det, de er beregnet til.

Jeg vil gerne derudover gøre et par bemærkninger til spørgsmålet om at flytte årstallet for det byggeri, man kan bevilge tilskud til, fra 1965 og op til 1974 – altså til det tidspunkt, hvor energikrisen satte ind. Vi skal have alle ejendomme med efterhånden, og vi har fundet det fornuftigt at flytte årstallet op til 1974, bl. a. med baggrund i, at netop indblandingen af energikonsulenten og den rådgivning, der kan blive tale om her, et overordentlig langt stykke af vejen skulle sikre, at de nybyggede ejendomme kun får lavet netop det, som også disse ejendomme kan have brug for. Det kan ske på fyringsanlæg, det kan ske på skorstensindretning, det kan ske på enkelte isoleringsområder, men naturligvis er disse ejendomme jo et langt stykke af vejen færdigisoleret. Vi har skønnet, at der er et behov dér, og vil have det taget med, for at man nu kan få alle ejendommene fra 1974 og tilbage i tiden ind under ordningen.

Fru Kirsten Jacobsen var inde på, at der ingen større beskæftigelse havde været i forbin-

delse med det arbejde, der er udført indtil nu. Jeg vil dog lige gøre opmærksom på, at en 4–5 mia kr.s effekt, det laver man ikke som husflid alene. Jeg skal i øvrigt ikke gå ind i en større diskussion om effekten af disse tilskud, men pege på, at der nu er tale om en 3 års plan, hvor styringsmulighederne og planlægningsmulighederne er væsentlig større.

Fru Kirsten Jacobsen var inde på spørgsmålet om indførelse af en frivillig forhåndslåneordning. Det var, så vidt jeg husker, hr. Kaj Hansen også. Jeg kan sige dertil, at det er klart, at en frivillig forhåndslåneordning kommer stærkt i forgrunden nu. Den har været nøje diskuteret næsten fra måned til måned, og den vil blive ganske nøje diskuteret nu.

Jeg skal lige gøre en enkelt bemærkning mere som afslutning. Det er til hr. Wilhjelm, og det drejer sig om den meget flotte påstand om, at effekten af de 4–5 mia kr., der er brugt indtil nu, var faktisk ikke værd at rejse sig op for. Det turde nok være en temmelig kraftig påstand at fremkomme med. Hvis hr. Wilhjelm tager det svar, han har fået fra boligministeriet på sit eget spørgsmål forleden dag om olieforbruget, så vil han af disse tal kunne læse, at der har været en temmelig kraftig sænkning af det generelle olieforbrug, og selv om jeg skal erkende, at disse tal kan være svære at fremstille, så er påstanden trods alt et eksempel på hr. Wilhjelm – jeg havde nær sagt sædvanlige omgang med tal på en noget letsindig måde.

Wilhjelm (VS):

Jeg tror nok, de tal, boligministeren hentyder til, skal gennemgås lidt grundigere, før man kan drage de konklusioner, som boligministeren drager af dem. Det, man i hvert fald kan se, er, at det fald, der er tale om, det satte ind en rum tid, før den første støtteordning overhovedet blev vedtaget i april 1975. Det satte nemlig ind i vinteren 1973–74. Det eneste, man kan se derefter, er, at stigningstakten fra 1974 til 1976 har været noget lavere, end den var op til 1973, men det siger jo sig selv, bl. a. af den grund, at boligbyggeriet er halveret i disse år, sammenlignet med hvad det var i den første del af 1970'erne. Jeg tror nok, man skal noget grundigere igennem de tal, før de kan tages som udtryk for, at der er sket mærkbare reduktioner af energiforbruget på grund af disse tilskud. Man kan i hvert fald se af dem, at de reduktioner af energiforbruget, som en optimal inve-

[Wilhelm.]

stering på 5 mia kr. eller 4 mia kr. ville have givet efter de rapporter, der ligger fra energiplanen og fra IFIAS-rapporten, det er der under ingen omstændigheder tale om. Det siger næsten også sig selv, at når man ikke har det målrettet, så vil der være nogle dødsyge projekter, som nok giver en midlertidig mindre energibesparelse, men som lægger sig hindrende i vejen for en egentlig målrettet energibesparelspolitik på isoleringsfronten. Det er vel egentlig også derfor, at boligministeriet omsider – og det skal den nye boligminister ikke klandres for – er begyndt at tale om en målrettet indsats, begyndt at tale om faste normer, begyndt at tale om påbud og ikke bare om tilskud ud i den blå luft.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til energibesparende foranstaltninger vedrørende bygninger m. v.

Ændringsforslaget forkastedes med 84 stemmer mod 26; 34 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om gennemførelse af energibesparende foranstaltninger i statens bygninger m. v.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Dernæst foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter. (Midlertidig udvidet adgang til realkreditbelåning).

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

For så vidt angår beslutningsforslagene under punkt 5 og 6, forslag til folketingsbeslutning om opførelse af 10.000 almennyttige boliger og boliger til unge (kollegier), 5.000 beskyttede boliger og 2.000 plejehjemspladser [af Kaj Hansen m. fl.] og forslag til folketingsbeslutning om bedre lånevilkår for erhvervsbygninger [af Christophersen m. fl.], foreslår jeg, at behandlingen standses, og at forslagene henvises til fornyet behandling i udvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Handelsministeren har meddelt mig, at han ønsker at tage følgende lovforslag tilbage: forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer (lovforslag nr. L 197). Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er lovforslaget bortfaldet.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i dag kl. 14.30 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).